

Viite: VN/1269/2024

Asia: **SEYn lausunto koskien Hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 11 ja 16 §:n muuttamisesta**

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	2
2. HALLITUKSEN ESITYSLUONNOS	3
3. SEYN NÄKEMYKSET	4

I. JOHDANTO

Kiitämme Maa- ja metsätalousministeriötä lausuntopyynnöstä.

Käsillä oleva hallituksen esitys jatkaa Suomen hallituksen työtä EU:n vieraslajilain tarkoituksen toteuttamiseksi. Näin ollen katsomme tarkoituksenmukaiseksi tarkastella tässä Johdanto -kappaleessa myös Suomen hallituksen aiemmin valitsemia ja toteuttamia vieraslajien (erityisesti supikoira) hävittämiseen tähdänneitä hallintatoimia sekä viimeksi mainittujen suhdetta EU:n vieraslajiasetuksessa säädettyyn.

1.6.2019 tuli voimaan laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 8 ja 16 §:n ja metsästyslain muuttamisesta, joka antoi mahdollisuuden poiketa tietyistä metsästyksessä yleisesti kielletyistä pyyntivälineistä ja menetelmistä. Tämän lain myötä keinotekoisen valonlähteen, yöttähtäinten ja ääntä synnyttävän mekaanisen laitteen käyttäminen tuli sallituksi unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin pyytämisessä. Samassa yhteydessä muun muassa supikoira poistettiin metsästyslain tarkoittamista riistalajeista.

Tarkasteltaessa edellä mainitun lakimuutoksen vaikutusta vieraslajisääntelyn tarkoituksen toteutumiseen voidaan todeta, että esimerkiksi **supikoiran vuosittaiset saalismäärät ovat laskeneet voimakkaasti lakimuutoksen voimaantulon jälkeen**. Lakimuutoksen jälkeisten kolmen tilastoidun vuoden (2020–2022) keskimääräinen supikoirien saalismäärä oli 134 600 yksilöä vuodessa, kun taas viiden lakimuutosta edeltäneen vuoden (2014–2018) keskimääräinen saalimäärä oli 175 600 yksilöä vuodessa (Luke 2024). Keskimääräinen vuotuinen saalimäärä on siis pudonnut osapuulle neljänneksellä.

EU:n vieraslajiasetuksen 19 artiklan kohta 1:n mukaan jäsenvaltioilla on 18 kuukauden kuluessa siitä, kun haitallinen vieraslaji on sisällytetty unionin luetteloon, **oltava käytössä tehokkaita hallintatoimenpiteitä** sellaisia haitallisia vieraslajeja varten, joilla on merkitystä unionin kannalta, ja joiden jäsenvaltiot ovat todenneet levinneen alueellaan laajalle, jotta voidaan saattaa mahdollisimman vähäisiksi niiden vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, siihen liittyviin ekosysteemipalveluihin sekä tapauksen mukaan ihmisten terveyteen tai talouteen.

EU:n vieraslajiasetuksen 19 (2) artiklan mukaan jäsenmaissa harjoitettavien hallintatoimenpiteiden on oltava **oikeassa suhteessa ympäristöön kohdistuvaan vaikutukseen**. Saman artiklan kohta 3:n mukaan toteuttaessaan hallintatoimenpiteitä ja **valitessaan käytettyjä menetelmiä** jäsenvaltioiden on **otettava asianmukaisesti huomioon** ihmisten terveys ja ympäristö, **erityisesti muut kuin kohteena olevat lajit ja niiden elinympäristöt**.

JOHTOPÄÄTÖKSENÄ tähänastisista Suomen valitsemista hallintatoimenpiteistä esimerkiksi supikoiran osalta voidaan siis todeta, että ne eivät näyttäisi täyttäneen EU:n vieraslajiasetuksen 19 (1) artiklassa säädettyä tehokkuusvaatimusta valtakunnallisessa mittakaavassa.

Valitut hallintatoimenpiteet, eli muun muassa *supikoiran poistaminen riistalajeista* sekä metsästyksessä yleisesti *kiellettyjen välineiden käytön salliminen* ovat suoraan tai välillisesti laskeneet supikoirien saalismääriä merkittävästi samalla, kun esimerkiksi keinotekoisen valonlähteen käyttämisen myötä mahdollistunut

yöaikainen supikoiran pyytäminen (luola- ja pintapyynti) on aiheuttanut merkittävää haittaa supikoiran kanssa samoja tai samanlaisia maanalaisia pesäonkaloita käyttäville riistaeläimille (kettu ja mäyrä) (Vieraspeto.fi). Näin ollen on selvää, että tähän mennessä valitut toimenpiteet eivät ole olleet EU:n vieraslajiasetuksen 19 (2) artiklan edellyttämällä tavalla myöskään oikeassa suhteessa ympäristöön kohdistuvaan vaikutukseen, eikä niitä valittaessa ole otettu asianmukaisesti huomioon muuta lajeja ja niiden elinympäristöjä. Toisin sanoen, heikkotasoisten vaikutusarviointien seurauksena hallintatoimenpiteillä ei ole edistetty EU:n vieraslajiasetuksen tarkoitusta, vaan on aiheutettu saman asetuksen vastaisesti merkittävää haittaa muille eläimille ja niiden elinympäristöille.

Nyt käsillä oleva lakiehdotus on jatkumoa 1.6.2019 voimaan tulleelle sääntelylle, joka siis mahdollisti tiettyjen metsästyksessä yleisesti kiellettyjen välineiden ja menetelmien käytön vieraslajien pyynnissä. Kyse on siis tälläkin kertaa poikkeussäännöksestä suhteessa metsästyslain 32 § / 33 §:n säännöksiin.

Ottaen huomioon,

- Suomen aiemmin valitsemien ja toteuttamien supikoiraa koskevien hallintatoimenpiteiden EU:n vieraslajiasetuksen vastaisuuden;
- poikkeussääntelyn vaikutusarviointiin liittyvän korostuneen vaikutusarvioinnin tarpeen, sekä
- Petteri Orpon hallitusohjelman kirjaukset ”hallitus edistää lainvalmistelun laadukasta ja tietoperusteista vaikutusarviointia sekä sääntelykeinojen punnintaa” (sivu 9) ja ”metsästyksen ja luonnonsuojelun välistä vastakkainasettelua torjutaan” (sivu 131)

toteamme yleisellä tasolla, että nyt käsillä olevalta lakiesitykseltä on voitava odottaa aiempaa laadukkaampaa ja tarkempaa vaikutusarviointia sen sisältämien hallintatoimenpiteiden tehokkuuden, kuin ympäristövaikutuksenkin osalta. Tämä on välttämätöntä sen varmistamiseksi, että uudet hallintatoimet olisivat EU:n 19 (2) artiklan edellyttämällä tavalla **oikeassa suhteessa ympäristöön kohdistuvaan vaikutukseen**, ja että niitä valittaessa olisi **otettu asianmukaisesti huomioon muut lajit ja niiden elinympäristöt**.

2. HALLITUKSEN ESITYSLUONNOS

Hallitus esittää vieraslajilakiin lisättäväksi säännöstä, joka mahdollistaisi droonien hyödyntämisen vieraslajinisäkkäiden pyynnissä. Perusteluna mainitaan halu tehostaa vieraslajien torjuntaa, mistä on myös kirjaus hallitusohjelmassa. Lisäksi esitetään uusille vieraslajeille asetuksella säädettävän siirtymäajan pidentämistä 2 vuodesta 5 vuoteen.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan nykyinen metsästyslaki mahdollistaa eläimen paikallistamisen droonien avulla, mutta ei niiden jäljittämistä pyyntitarkoituksessa. Hallituksen esityksen mukaan droonien käyttö halutaan vapauttaa vieraslajien torjuntaan, sillä sen katsotaan auttavan supikoirien paikallistamisessa ja seuraamisessa maastossa tehostaen pyyntiä eritoten saaristo-olosuhteissa.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan **supikoirakannat ovat olleet jatkuvassa kasvussa**, mutta tehokkaiden torjuntatoimien on kuitenkin osoitettu pystyvän rajoittamaan supikoiran kantaa.

3. SEYN NÄKEMYKSET

Kanta luonnosesitykseen

Miehittämättömien ilma-alusten käytön sallimiseen vieraslajinisäkkäiden pyynnissä liittyy näkemyksemme mukaan useita ongelmia, joten emme pidä ehdotusta yleisesti ottaen kannatettavana.

Katsomme, että hallituksen esitysluonnoksessa esittämä väite ”*Tehokkaiden torjuntatoimien on kuitenkin osoitettu pystyvän rajoittamaan supikoiran kantaa*”, joihin siis sisältyvät muun muassa tiettyjen metsästyksessä kiellettyjen välineiden salliminen, ei näyttäisönä pitävän paikkaansa ainakaan valtakunnallisessa mittakaavassa. Kuten todettua, luonnosesityksenkin mukaan supikoirakannat ovat olleet jatkuvassa kasvussa.

Mikäli hallitus tulee kuitenkin asiassa esityksen jättämään, ilma-alusten käytön salliminen tulee rajata *asianmukaisen* vaikutusarvioinnin perusteella tarkoin määriteltyille alueille ja vain supikoirien pyyntiin. Uudessa lainsäädännössä tulee myös huomioida seikat, joilla varmistetaan ko. toiminnan asianmukainen valvonta.

SEY jakaa näkemyksen siitä, että tieteellisen tutkimuksen mukaan luonnon monimuotoisuudelle vahinkoa aiheuttavien vieraslajien leviämistä tulee torjua. Vieraslajien tappaminen tulee kuitenkin tapahtua EU:n vieraslajiasetuksen ja sen nojalla annettujen kansallisten säännösten kehityksessä, sekä eläinten hyvinvoinnista annetun lain säännöksiä noudattaen. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että näitä vieraslajien yksilöitä tapetaan vältettävissä olevaa tuskaa, kipua ja kärsimystä välttäen sekä niin, että hallintatoimenpiteet ovat *oikeasuhtaisia* ympäristöön kohdistuvaan vaikutukseen. Asiassa on otettava huomioon myös metsästyslain 49 §:n pykälän I momentti, jonka mukaan rauhoittamattoman eläimen pyydystämisen tai tappamisen on tapahduttava siten, ettei siitä aiheudu vaaraa ihmiselle, kotieläimelle, riistaeläimelle tai rauhoitetulle eläimelle.

Kuten tämän lausunnon johdannossa jo todetaan, vieraslajien kohdalla sallitaan jo nyt poikkeuksia metsästyslain säännöksiin, kuten yötähtäinten, keinotekoisien valonlähteiden sekä ääntä synnyttävien koneellisten laitteiden käyttö. Vieraslajien hävittämisen tärkeyteen ja toimien kustannustehokkuuteen vedoten lisää poikkeuksia suunnitellaan ja pannaan täytäntöön yhä enenevässä määrin, vaikka aiempien poikkeussäännösten hyödyistä ei ole näyttöä ainakaan valtakunnallisessa mittakaavassa -Päinvastoin. Pidämme tätä kehitystrendiä erittäin huolestuttavana.

SEY haluaa vielä muistuttaa supikoiran olevan jo vakiintunut laji, jota ei pystytä Suomesta enää hävittämään. Sen pyynnissä alati lisääntyvät poikkeussäännökset luovat jatkuvasti uusia uhkia myös muille kuin kohdelajeille ja näin ollen muodostavat vahvan ristiriidan metsästyslain 32 §:n ja 33 §:n tarkoituksen kanssa. Katsomme, että supikoirakantaa tulee hallita, mutta niiden pyynnin tehostamisen ei tulisi tapahtua metsästyksessä kiellettyjä menetelmiä sallimalla vaan panostaen alueelliseen tehopyyntiin loukkujen avulla, joilla jo nyt saadaan suurin osa saaliista. Suurpetojen kuten ilveksen ja suden tiedetään saalistavan supikoiria, joten niiden elinvoimaisten kantojen turvaaminen säännöstelisi myös tehokkaasti supikoirakantaa.

Luonnosesityksen vaikutusarvioinneista

SEY pitää luonnoksessa esitettyä vaikutusten arviointia yksipuolisena ja puutteellisena. Ehdotuksen vaikutukset ympäristölle on arvioitu pelkästään positiivisiksi. Niissä nähdään vain droonien käytön myötä tehostettu supikoirien pyynti ja sitä kautta mahdollinen hyöty supikoiran saalislajeille. Vaikutusten arvioinnissa on esitetty seuraava väite: *”Droonin avulla voitaisiin samalla välttää muihin kuin pyydettyyn lajiin kohdistuvaa stressiä ja häirintää. Lämpökameralla varustettu droni antaa käsityksen siitä, onko alueella muitakin kuin torjunnan kohteita, jolloin voidaan välttää muihin lajeihin kohdistuva tahaton häirintä.”* Vaikutusten arvioinnissa ei huomioida kyllin kattavasti itse droonien käytöstä muille eläimille aiheutuvaa meluhaittaa ja stressiä eikä liioin sitä tosiasiallista väärinkäytösten uhkaa, joka droonien käyttöön liittyy (droonin avulla havaittujen muiden eläinlajien ampumisen houkutus metsästäjille).

Vaikutusten arvioinnin yksipuolisuutta kuvaa se, että niissä on otettu kantaa yksinomaan droonien vaikutukseen linnustoon, jonka todetaan olevan vähäistä lentokorkeuden ollessa yli 20 metriä. Arvioissa on kuitenkin viitattu vain kahteen ulkomaalaiseen tutkimukseen, eikä arvioissa oteta lainkaan kantaa droonien käytön vaikutuksiin muiden eläinlajien käyttäytymiseen. Lentokorkeuden lisäksi myös käytettävän dronen tyypillä on merkitystä, sillä niiden synnyttämän äänen voimakkuus ja taajuus vaihtelevat. Eläinlajit reagoivat eri tavalla eri äänten taajuuksiin. On myös otettava huomioon, että maasto ja vallitsevat sääolosuhteet vaikuttavat äänen leviämiseen ympäristöön (Duporge ym. 2021).

Merkille pantavaa on, että esimerkiksi BirdLife Suomi on vastikään tehnyt ympäristöministeriölle aloitteen, jossa se vetoaa, että droonien lennättäminen tärkeillä lintualueilla kiellettäisiin (BirdLife Suomi 2024). Hallituksen esitys toimii täysin päinvastaisesti lisäten merkittävästi droonien lennättämistä nimenomaan linnuille tärkeillä alueilla.

Se, että luonnoksessa 20 m on katsottu riittäväksi lentokorkeudeksi lintujen kohdalla ei tarkoita, että se on sitä nisäkkäiden kohdalla. Duporge ym. (2021) havaitsivat tutkimuksissaan, että esimerkiksi valkohäntäkauriin kohdalla dronen mallista riippuen suositeltavat lentokorkeudet vaihtelivat 30 metristä jopa 75 metriin. Näin ollen supikoirien jäljityksessä käytettävä 50 metrin lentokorkeus ei takaa, etteivätkö useat eläinlajit voisi häiriintyä suuresti. Droonien melun tiedetään haittaavan etenkin näkökentältään rajoittuneita suuria maanisäkkäitä (Pires Mesquita ym. 2022, Bennit ym. 2019). Myös mustakarhujen on havaittu sressaantuvan altistuessaan droonien melulle (Ditmer ym. 2019). Vaikka karhut tottuivat toistuvaan meluun, Ditmer ym. (2019) tuovat myös esiin, että droonien läsnäolo voi aikaansaada eläimissä muita kroonisia fyysisiä vaikutuksia, joiden tutkiminen on vaikeaa.

Koska droonien vaikutusta eläinten käyttäytymiseen ja hyvinvointiin ei tunneta vielä kylliksi ja niiden lisääntyvä käyttö metsästyksessä luo kiistatta riskin väärinkäytösten lisääntymiselle, SEY ei yleisesti ottaen kannata niiden sallimista vieraslajien pyynnissä. Miehitämättömien ilma-alusten vaikutuksista eläinten käyttäytymiseen ja hyvinvointiin on syytä tehdä vielä paljon tutkimusta.

Kenties suurin ongelma hallituksen esityksessä on se, etteivät edes laatijat tunnu hahmottavan etenkin herkkien rannikkoekosysteemien ilmatilaan uudistuksen myötä päätyvien droonien määrää. Luonnoksessa myönnetään, että on vaikeaa arvioida kuinka moni tulee ottamaan droonin käyttöön vieraslajien pyynnissä ja kuinka paljon uudistus houkuttelee toiminnan pariin uusia ihmisiä. Arviossa myös myönnetään droonien kehittyvän nopeasti ja niiden tullessa edullisemmiksi käytön yleistyvän tulevaisuudessa. Tätä taustaa vasten on käsittämätöntä, että hallitus esittää droonien käytön sallimista kaikkien vieraslajien pyynnissä tunnistamatta uudistuksen mukanaan tuomia riskejä useille eläinlajeille. On myös täysin absurdia perustella droonien käyttöä ennakoivasti sillä, että *”Suomeen saattaa lähivuosina levitä uusia vieraslajinisäkkäitä, kuten pesukarhu, joiden pyynnissä droonin käytöstä voisi olla hyötyä.”*

Droonin käyttöalueiden rajaaminen

Edellisessä kappaleissa kerrotuista tosiseikoista ja EU:n vieraslajiasetuksessa säädetyn ympäristövaikutusten oikeasuhtaisuuden vaatimuksesta johtuen tulevaisuuden hallintatoimenpiteet tulee kohdistaa alueille, joilla toteutettavalla pyynnillä on mahdollisuus vaikuttaa *tehokkaimmin* supikoiran invaasiokyvyn ja siihen liittyvien ympäristöhaittojen vähentämiseen.

13.3.2018 hyväksytyyn hallintasuunnitelman täydennyksessä (ns. toinen hallintasuunnitelma) todetaankin, että **supikoiran pyynti tulee priorisoida tärkeimmille lintukosteikoille ja saaristoon**, missä lajista voi olla eniten haittaa linnustoille, **sekä Lappiin** naapurimaihin leviämisen estämiseksi (Hallintasuunnitelma haitallisten vieraslajien torjumiseksi 2018).

Tätä asiaa tarkasteltaessa on otettava huomioon myös EU:n ja kansallisen tason sääntely koskien miehittämättömän ilma-aluksen lennättämistä. Hallituksen esitysluonnoksessa muun muassa todetaan, että ko. toimintaa on harjoitettava suorassa näköyhteydessä. Traficom toteaa edellä mainitusta näköyhteydestä omassa lausunnossaan mm. seuraavaa: ”*Mikäli droonia käytetään metsäisessä maastossa, näköyhteyden säilyttäminen olisi todennäköisesti vaikeaa, jolloin toimintaan tarvittaisiin asetuksen 5 artiklan mukainen erityisen kategorian toimintalupa*” (Traficom 2024).

Edellä kerrotuin perustein oikeus käyttää droonia supikoiran jäljittämiseen pyyntitarkoituksessa tulee rajata koskemaan vain **ruovikkoja ja vesialueita** niiltä osin, kuin lennättämistä ei ole niiden alueella jostain muusta syystä kielletty. Lisäksi lennättäminen voitaisiin **sallia lapissa pois lukien metsäalueet**.

Haluamme vielä korostaa sitä, että mikään asiassa esitetty tosiseikka ei anna tukea sille, että droonin käyttäminen metsäalueilla tukisi EU:n vieraslajiasetuksen tarkoitusta saman asetuksen oikeasuhtaisuuden vaatimusta kunnioittavalla tavalla. Näin ollen pääministeri Orpon hallitusohjelmassakin mainittu **laadukas ja tietoperusteinen vaikutusarviointi** edellyttää rajamaan metsäalueet pois ko. lainsäädännön piiristä.

Droonin käytön rajaaminen eläinlajeittain

Kuten todettua, pääministerin Orpon hallitusohjelma peräänkuuluttaa laadukasta ja tietoperusteista vaikutusarviointia. Droonin käytöstä on havaittu mainittavaa hyötyä ainoastaan supikoirien jäljittämisestä ruovikko- ja vesialueilla. On selvää, että esitysluonnoksen olettamukset ja spekulatiot drooniteknologian kehittymisestä liittyen muiden nisäkäslajien valvontaan eivät täytä millään mittarilla laadukkaan ja tietoperusteisen vaikutusarvioinnin kriteereitä. Näin ollen droonin käyttö tulee rajata ainakin toistaiseksi koskemaan vain supikoiran pyyntiä.

Lisääntyvä metsästys- ja muu rikollisuus

Nykymuotoisena toteutuessaan ehdotus tulisi lisäämään droonien käyttöä myös sellaisissa paikoissa, joissa se ei ilma-alusten käytön sääntelystä johtuen olisi sallittua (metsät, näköyhteyden puuttuminen), ja joissa sen käytöllä ei olisi juurikaan merkitystä vieraslajisääntelyn tarkoituksen toteuttamiseksi, mutta joissa se supikoirapynnin varjolla avaisi oven muidenkin eläinlajien jäljittämiseen pyyntitarkoituksessa. Tämä olisi vastoin EU:n vieraslajiasetuksessa säädettyä hallintatoimenpiteiden valitsemiseen ja toteuttamiseen liittyvää oikeasuhtaisuuden vaatimusta.

Valvonta

Luonnoksesta ei ilmene, kuinka drooneilla tapahtuvaa vieraslajien pyyntiä aiotaan valvoa. Erävalvonnassa on jo nyt havaittu tapauksia, joissa drooneja on käytetty riistalajien ohjaamiseen metsästäjien ammuttavaksi (Ahonen, J. 2019). SEY pitää päivänselvänä, että kielletty toiminta tulee lisääntymään voimakkaasti, mikäli miehittämättömien ilma-alusten hyödyntäminen sallitaan vieraslajien jäljittämisessä, tai ainakin jos se sallitaan myös metsäalueilla. Tätä tosiseikkaa korostaa HE 34/2024 vp:ssä todettu: ”Erätarkastajia on tällä hetkellä yhteensä 13 kappaletta. Yhden erätarkastajan keskimääräisen valvonta-alueen koko on noin miljoona hehtaaria. Valvonta-alueet ovat laajoja ja syrjäisiä, mistä johtuen niiden käytön valvonta on hankalaa, varsinkin kun huomioidaan erätarkastajien vähäinen lukumäärä.”

Toni Lahtinen
erityisasiantuntija
SEY Suomen eläinsuojelu

Tommi Lapio
eläinsuojeluasiantuntija
SEY Suomen eläinsuojelu

Lähteet

- Ahonen, J. (2019). Suomen riistakeskus. <https://riista.fi/metsahallitus-dronet-ja-gps-houkuttavat-metsastajia-laittomuuksiin/>
- Bennitt, E., Bartlam-Brooks, H. L., Hubel, T. Y., & Wilson, A. M. (2019). Terrestrial mammalian wildlife responses to Unmanned Aerial Systems approaches. *Scientific reports*, 9(1), 2142.
- BirdLife Suomi (2024). <https://www.birdlife.fi/droonien-lennattaminen-linnuille-tarkeilla-alueilla-kiellettava/>
- Ditmer, M. A., Werden, L. K., Tanner, J. C., Vincent, J. B., Callahan, P., Iazzo, P. A., ... & Garshelis, D. L. (2019). Bears habituate to the repeated exposure of a novel stimulus, unmanned aircraft systems. *Conservation Physiology*, 7(1), coy067.
- Duporge, I., Spiegel, M. P., Thomson, E. R., Chapman, T., Lamberth, C., Pond, C., ... & Klinck, H. (2021). Determination of optimal flight altitude to minimise acoustic drone disturbance to wildlife using species audiograms. *Methods in Ecology and Evolution*, 12(11), 2196-2207.
- Hallintasuunnitelma haitallisten vieraslajien torjumiseksi (2018). <https://mmm.fi/documents/1410837/1894125/Hallintasuunnitelma+2.pdf/88fc8b69-c320-6e2b-6c34-339a5a48d603/Hallintasuunnitelma+2.pdf?t=1600433269428>
- HE 34/2024. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Metsähallituksen erävalvonnasta annetun lain, metsästyslain 89 §:n ja kalastuslain 99 ja 108 §:n muuttamisesta. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_34+2024.pdf
- Laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 8 ja 16 §:n ja metsästyslain muuttamisesta. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190682>
- Luke (2024). <https://www.luke.fi/fi/tilastot/metsastys>
- Pires Mesquita, G.; Mulero-Pázmány, M.; Wich, Serge A.; Rodríguez-Teijeiro, J. D. (2022). «Terrestrial Megafauna Response to Drone Noise Levels in Ex Situ Areas». *Drones*, October 2022. Doi: 10.3390/drones6110333
- Suomen Riistakeskus (2024). <https://www.sttinfo.fi/tiedote/70126505/vieraspetoja-pyydetty-100-000-tuntia-helmi-lintuvesilla?publisherId=69819062&lang=fi>
- Traficom (2024). Liikenne- ja viestintäviraston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain 11 ja 16 §:n muuttamisesta. https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/b3c2483c-dca0-4bd4-a988-ca66308abcc3/e5fc68cf-5236-4666-9fb1-28ed320fb186/LAUSUNTO_20240515082201.PDF
- Vieraspeto.fi. https://vieraspeto.fi/vieraspedot/supikoira-elintavat-tunnistaminen-ja-haitallisuus/?doing_wp_cron=1715799188.1597321033477783203125

